

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK ODAKLANMA DÜZEYLERİ

Sevinç NAMLI¹, Gönül TEKKURŞUN DEMİR², Halil İbrahim CİCİOĞLU²

ÖZ

Araştırmada, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin akademik odaklanma düzeylerinin bazı değişkenlere göre tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nicel araştırma yaklaşımlarından tarama yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu, Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Gazi Üniversitesi'nin antrenörlük eğitimi (n=128), rekreasyon (n=92), spor yöneticiliği (n=90), beden eğitimi ve spor öğretmenliği (n=95) bölümünde, derslerine düzenli devam eden 150 kız, 255 erkek öğrenci olmak üzere toplamda 405 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak "kişisel bilgi formu" ve Akın, A. (2007) tarafından geliştirilen "Akademik Kontrol Odağı Ölçeği (AKOÖ)" kullanılmıştır. Verilerin analizinde; frekans, aritmetik ortalama, standart sapma; t-testi, tek yönlü varyans analizi ANOVA, Post-Hoc test istatistikleri (Tukey HSD), Pearson Correlation testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda erkek öğrencilerin içsel odaklanma puanlarının, kadın öğrencilere; beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin dışsal odaklanma puanının diğer bölüm öğrencilerine; 1.sınıf öğrencilerin içsel odaklanma puanlarının diğer sınıf kademelerine; 4.sınıf öğrencilerin dışsal odaklanma puanlarının da diğer sınıf kademelerine kıyasla akademik odaklanmalarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Akademik Odaklanma, Kontrol Odağı, Spor Bilimleri Fakültesi.

ACADEMIC FOCUSING LEVELS OF STUDENTS FACULTY OF SPORTS SCIENCES

ABSTRACT

In the research, it was aimed to determine the academic focusing levels of students from faculty of sports sciences according to some variables. A survey method out of quantitative research approaches was used in the study. The study group of this research consists of the students studying at Gazi University, Faculty of Sports Sciences. There are a total of 405 students, 150 female and 255 male students attending their classes regularly in the departments of coaching education (n=128), recreation (n=92), sports management (n=90), physical education and sports teacher (n=95) at Gazi University. "Personal Information Form" and "Academic Control Focus Scale (ACOS)" developed by Akın, A. (2007) were used as data collection tools. In the analysis of the data; frequency, arithmetic mean, standard deviation; t-test, ANOVA, Post-Hoc test statistic (Tukey HSD) and Pearson Correlation test were used. As a result of the research, it can be said that the scores of internal focus of male students were higher than female students; the scores of external focus of students of department of the physical education and sport teaching were higher than the students of the other departments; the scores of the internal focus of the 1st grade students were higher than the students from other grades; the scores of external focus of the 4th grade students are also higher in their academic focuses than the other class grades.

Keywords: Performance, Creatine, Sprint, Soccer Player.

¹ Erzurum Teknik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Erzurum.

² Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara.

GİRİŞ

Kader ve talihin hayatlarında önemli yere sahip olduğu düşüncesiyle hareket eden insan sayısı azımsanmayacak kadar fazladır. Bu bireyler yaşantılarındaki olayları talih ve şansa bağlayarak bu doğrultuda hareket edebilmektedir. Bu durumun tam tersi de mevcuttur. Bazı bireyler ise şansın varlığından çok hayatındaki olayları kendi çabalarıyla olduğuna inanır ve bu doğrultuda hareket etme eğilimi gösterir. Bu iki olay aslında bilimde, insanların iç ve dış denetimi olarak vurgulanmaktadır. İlk olarak Rotter (1954) tarafından ortaya atılan ve sosyal öğrenme kuramına dayanan bu düşünce daha sonra ölçme aracı olarak geliştirilmiştir. İç denetimli insanların şans ve talihi kendi amaçları doğrultusunda değiştirebileceklerine inanması, dış denetimli insanların ise çevresel koşulların hayatlarını değiştirebilecek kadar etkileyebileceklerine inanmaktadırlar.

Bireylerin inanç ve beklentilerini ifade eden kontrol odağı, tek başına bir pekiştirerek değildir. Daha çok bireyin davranış sıklığını ve bu davranış sonucunda pekiştirilen neye yol açtığını inceleyen yapıdır (Akın, 2007:9). Küçükkaragöz (1998), şansın aslında başlangıçta bireyde var olmayan bir davranışın sıklığı ile bireyin olayları birbirine bağlaması sonucu oluştuğunu belirtmektedir. Birey bu düşünce ile olayı yorumladığında bu durum dış kontrol odaklı olarak tanımlanır.

İçten veya dıştan denetim odağı o kişinin yaşadığı çevresel koşullar, inanç, kendi ve yaşadığı çevrenin eğitim seviyesi ile doğrudan bağlantılı olabilmektedir (Yağışan vd., 2007). Yaşadığı olumsuz olayları veya başarısızlıkları kadere bağlama alışkanlığı ülkemizde de sıkça görülmektedir. Bu tür insanlar dış denetimli insanlar olup, sorumluluktan kaçma eğilimi göstererek bu başarısızlığın nedenini çevresel faktörlere yıkma davranışı göstermektedirler.

İç denetim odağına yakın insanlar başarısızlıklarını kişisel sorumlulukla birlikte ele alıp incelediğinden başarıya daha kolay ve hızlı bir şekilde ulaşabilmektedirler (Durna & Şentürk, 2012). Başarısızlıklarının nedenlerini dış faktörlere yönelmeden kendi davranışlarında arayan bu insanlar, başkalarının baskısı altında kalmadan kendi özgür iradeleriyle karar veren, çok yönlü düşünme becerisine sahip, işlerini severek yapan kişilerdir (Dönmez, 1983). Ayrıca iç denetim kontrol odaklı kişiler, hayatlarının herhangi bir noktasında mutsuzluk yaşadıklarında bu durumu ancak kendileri sayesinde düzelebileceğine inançlarına sahipken, dış kontrollü insanların bu durumun kendilerinden kaynaklanmadığı düşüncesine sahiptirler (Solmuş, 2004). Ek olarak ödül ceza gibi kavramlarda kendi çabasından dolayı aldığını düşünmesi iç denetimli, kendi çabasına rağmen gayretlerinin sonuçsuz kalacağı düşüncesine sahip olması dış denetimli

insan özellikleri arasındadır (Yeşilyaprak, 2004). Yalçın vd., (2010) Dış kontrol odaklı düşünceye sahip olanları “ olumsuz kişilik özellikli” iç kontrol odaklı insanları ise “ olumlu kişilik özellikli” olarak sınıflandırmıştır.

Kontrol odağının eğitimdeki yansımalarına baktığımızda dış kontrol odaklı öğrencilerin; öğretmen övgüsü, iyi not almak veya arkadaşları ile sosyal ilişki düzeyinin iyi olmasında kendi çabasının gerektiğine inanmayan, iç denetimli öğrencilerin ise derslerden iyi not almanın çalışmayla mümkün olduğu, sosyal hayatlarını kendi çabalarıyla düzenleyebilecekleri, amaçlarına ulaşma yolunda zeka ve sosyo-ekonomik düzeyin etkili olduğunu düşüncelerine sahiptirler (Sarıçam, 2014). Lisansüstü eğitime yönelik tutumlarını ve akademik kontrol odaklarıyla ilişkisini inceleyen Büyükgöze & Gelbal (2016), akademik kariyer düşünen öğrencilerin büyük çoğunluğunun iç denetimli kontrol odağına sahip olduklarını belirlemiştir.

Eğitim-öğretim sürecinde başarı sağlanması için birçok faktör bulunmaktadır. Kontrol odağının eğitimde de bu denli etkili olması çeşitli yaş gruplarındaki öğrenciler üzerine araştırma yapmayı gerekli kılmaktadır. Böylelikle rehberlik servisine yönlendirilerek doğru bilgilendirilen öğrencilerin akademik başarılarını arttırmak mümkün olabilecektir. Alan yazına bakıldığında üniversite öğrencilerinin kontrol odağı konusunda bir çok çalışmaya (Karataş, & Uzun, 2016 ; Cenkseven, & Akbaş, 2016; Şeker, & Yavuzer, 2017; Öztemel, 2014; Şahin, & Küçüksüleymanoğlu, 2015; Kara, vd., 2016; Parlak, 2015; Kızanlıklılı, & Konaklıoğlu, 2016) rastlamak mümkündür. Yurtdışında da benzer çalışmalar (Khan, vd., 2012; Park, 1998; Ponto, vd., 2014; Rinn, & Boazman, 2014); Tsai, vd., 2014; Watson, 2016) yapıldığı görülmektedir. Beden eğitimi ve spor alanında kontrol odaklı çalışmalara bakıldığında; Sanioğlu vd., (2013) beden eğitimi vespör öğrencilerinin girişimcilik ve kontrol odağı ilişkisine; Certel vd.,2017 farklı branşlardaki sporcuların akademik öz yeterliliklerinin ve kontrol odaklarının etkisine, İnan, vd., (2015) Spor yapan üniversite öğrencilerinin sosyalleşme düzeylerinin kontrol odağına göre incelenmesini, Bahadır vd., (2014) özel yetenek sınavına katılan öğrencilerin kontrol odaklarını tespit etmeyi amaçladıkları çalışmalar yaptıkları görülmektedir. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin tüm bölümlerini kapsayan ve akademik kontrol odaklarını ortaya çıkarmayı hedefleyen bir çalışma bulunmamaktadır. Alan yazına katkı sağlayacağı düşünülen bu çalışmada, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin akademik odaklanma düzeylerinin bazı değişkenlere göre tespit edilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışmada nicel araştırma yaklaşımlarından tarama yöntemi kullanılmıştır. Katılımcılar gönüllü katılım ve ulaşılabilirlik ilkesi kapsamında araştırmaya katılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu, Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Gazi Üniversitesi'nin antrenörlük eğitimi (n=128), rekreasyon (n=92), spor yöneticiliği (n=90), beden eğitimi ve spor öğretmenliği (n=95) bölümünde, derslerine düzenli devam eden 150 kız, 255 erkek öğrenci olmak üzere toplamda 405 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak "kişisel bilgi formu" ve Akın (2007) tarafından geliştirilen "Akademik Kontrol Odağı Ölçeği (AKOÖ)" kullanılmıştır. Verilerin analizinde; frekans, aritmetik ortalama, standart sapma; t-testi, tek yönlü varyans analizi ANOVA, Post-Hoc test istatistikleri (Tukey HSD), Pearson Moment Korelasyon testi kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2016-2017 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde Ankara ili Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmaya Gazi Üniversitesi'nin antrenörlük eğitimi (n=128), rekreasyon (n=92), spor yöneticiliği (n=90), beden eğitimi ve spor öğretmenliği (n=95) bölümlerinden, derslerine düzenli devam eden 150 kız, 255 erkek öğrenci olmak üzere toplamda 405 öğrenci katılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde çalışmaya ilişkin verilerin analiz sonuçları tablolaştırılarak açıklanmıştır.

Tablo 1. Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{x}	ss	df	t	p
İçsel Odak	Kadın	150	18,74	4,72	403	-2,02	,04*
	Erkek	255	19,69	4,17			
Dışsal Odak	Kadın	150	33,26	8,05	403	-1,70	,08
	Erkek	255	34,62	7,23			

Tablo 1'de katılımcıların cinsiyet değişkenine göre AOÖ alt boyutları olan İçsel Odak ve Dışsal Odak puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar t testi yapılmıştır. Buna göre değişkenler arasında İçsel Odak alt boyutu ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılaşma tespit edilmiştir ($t_{403}:-2,02$; $p<0,05$). Buna göre, erkek katılımcıların ($\bar{x}=19,69$) içsel odaklanmalarının kadın katılımcılara ($\bar{x}=18,74$) göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 2. Yaş Değişkenine Göre Korelasyon Sonuçları

Değişken	n	r	p
İçsel odak	405	,048	,33
Dışsal Odak	405	-,003	,95

Tablo 2’de katılımcıların yaşları ile akademik odaklanma puanları arasında yapılan Pearson Moment Korelasyon analizi yer almaktadır. Analiz sonucunda yaş ile akademik odaklanma alt boyutları puanları arasında anlamlı ilişki tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 3. Bölüm Değişkenine Göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) Sonuçları

Bölüm	N	\bar{x}	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı Fark	
İçsel odak	AE	128	19,50	Gruplar arası	54,881	18,29	,883	,45	-
	R	92	18,64						
	SY	90	19,32	Grup içi	8309,169	20,72			
	BSÖ	95	18,77						
Dışsal odak	AE	128	33,90	Gruplar arası	1914,330	638,11	11,342	,00*	BSÖ>AE-R-SY
	R	92	31,92						
	SY	90	31,68	Grup içi	22559,852	56,25			
	BSÖ	95	37,33						

Tablo 3’te katılımcıların bölüm değişkenine göre AOÖ alt boyutları olan İçsel Odak ve Dışsal Odak puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi yapılmıştır. Buna göre değişkenler arasında Dışsal Odak alt boyutu ile öğrenim gördükleri bölüm değişkeni arasında anlamlı farklılaşma tespit edilmiştir ($f_{11,342: 00; p<0,05}$). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin dışsal odaklanma puanınının ($\bar{x}=37,33$) diğer bölüm öğrencilerinin puanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. Sınıf Değişkenine Göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) Sonuçları

Bölüm	n	\bar{x}	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı Fark	
İçsel odak	1.sınıf	100	20,33	Gruplar arası	248,091	82,697	4,086	,00*	1> 3.sınıf-4.sınıf
	2.sınıf	112	19,18						
	3.sınıf	106	18,53	Grup içi	8115,958	20,239			
	4.sınıf	87	18,25						
Dışsal odak	1.sınıf	100	30,84	Gruplar arası	1809,282	603,094	10,670	,00*	4.sınıf>3.sınıf-1.sınıf
	2.sınıf	112	32,78						
	3.sınıf	106	35,73	Grup içi	22664,901	56,521			
	4.sınıf	87	36,0						

Tablo 4’de katılımcıların sınıf değişkenine göre AOÖ alt boyutları olan İçsel Odak ve Dışsal Odak puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi yapılmıştır. Sınıf değişkenine göre, 1.sınıf öğrencilerin içsel odaklanma puanlarınının ($\bar{x}=20,33$) diğer sınıf kademelerine göre; 4.sınıf öğrencilerin dışsal

odak puanlarının da ($\bar{x}=36,00$) diğer sınıf kademelerine göre anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir ($p<0,05$).

TARTIŞMA

Araştırmada spor bilimleri öğrencilerinin akademik kontrol odağı düzeylerinin cinsiyet, yaş, bölüm ve sınıf değişkenleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda akademik kontrol odağı puanları ile katılımcıların cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Buna göre, erkek katılımcıların içsel odaklanmalarının kadın katılımcılara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu duruma neden olarak erkeklerin eylemlerinin sonuçlarını çoğunlukla bireysel özelliklerine göre seçtiği, kapasiteleri doğrultusunda kendi isteği ile girişimde bulunma isteklerinin kızlara kıyasla daha fazla olduğu söylenebilir. Araştırmanın sonuçlarımızdan farklı olarak Başol ve Türkoğlu (2009), öğretmen adaylarının kontrol odaklarının cinsiyete göre farklılaşmadığını saptarken, Kazak & Çetinkalp, 2010; Dil & Bulantekin, 2011; Atik, 2006; yaptıkları çalışmada kadınların iç denetim kontrol odağının erkeklere göre daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır. Araştırmanın diğer bulgusunda, spor bilimleri öğrencilerinin akademik kontrol odağı puanları ile yaş değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki tespit edilmemiştir. Buna neden olarak, öğrencilerin yaşamları sırasında iyi ve kötü olayların, ödül ve cezaların kaynağının bireyin kendisinde yada dışsal güçlerden kaynaklandığına yönelik düşüncelerinde yaş değişkenine göre farklılık olmamasından kaynaklandığı söylenebilir. Literatürde yaş değişkeni ile ilgili araştırmaya rastlanmamıştır. Araştırmada, katılımcıların öğrenim gördükleri bölümler incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin dışsal odaklanma puanının diğer bölüm öğrencilerinin puanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı saptanmıştır. Buna neden olarak beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin dışsal motivasyon ve ödül, övgüye daha duyarlı olduğu söylenebilir. Dış kontrol odaklı bireylerin ise stresle mücadele etmenin kendi güç ve yeterliliklerini çok ötesinde olduğuna inanacakları ve bu nedenle aktif bir çözüm arayışı yerine pasif bir biçimde stresin etkilerine katlanmayı tercih edecekleri beklenmektedir (Yeşilyaprak, 2004). Fakat öğretmenlik alan bilgisi derslerini ağırlıklı olarak alan bu öğrencilerin başarıyı dış etkenlere bağlamaları düşündürücüdür. Özellikle aktif spor yapan insanların sosyal beceri düzeylerinin daha yüksek olduğunu (İlhan vd., 2017), zihinsel iyi oluş düzeylerine katkıda bulunduğunu (Tekkurşun Demir vd., 2018) ve öznel canlılıklarına etkisi olduğu yapılan çalışmalarla ortaya çıkarılmıştır. Bununla birlikte kontrol odağı uygun şartlar ve eğitim imkânları ile birey dış denetimlilikten iç denetimliliğe geçmesi mümkün

olabildiği araştırmacılar tarafından belirtilmektedir (Odacı, Kalkan, Balcı ve Yılmaz, 2003; Sardoğan, Kaygusuz ve Karahan, 2006; Spence, 1994). Araştırmanın son bulgusunda akademik kontrol odağı ile sınıf değişkeni arasında anlamlı farklılık saptanmıştır. Buna göre, 1.sınıf öğrencilerin içsel odaklanma puanlarının diğer sınıf kademelerine göre; 4.sınıf öğrencilerin dışsal odak puanlarının da diğer sınıf kademelerine göre anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu sonuç aslında eğitime yeni başlayan öğrencilerin başarıyı kendi çabalarıyla gerçekleştireceği düşüncelerine sahipken, dördüncü sınıf öğrencilerinin başarılarında dış etkenlerin etkili olduğu düşüncesine sahip olduklarını göstermektedir. Kamu Personeli Seçme Sınavlarındaki mülakat sorununun bu düşünce yapısını geliştiren etkenlerden biri olduğunu söyleyebiliriz. Farklı bir çalışma ile derinlemesine analiz edilmesi gerekmekte ve başarısızlığın ortadan kaldıracak, düşüncelerini olumlu yöne çevirecek önlemler alınmalıdır. Başarıyı çevresel nedenlere bağlayan bir öğretmen adayının öğrencilerinden de başarı beklenmesi mümkün gözükmemektedir.

KAYNAKLAR

1. **Akın, A.** (2007). "Akademik Kontrol Odağı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 3, Sayı 34, 917.
2. **Atik, G.** (2006). The role of locus of control, self-esteem, parenting style, loneliness, and academic achievement in predicting bullying among middle school students (Unpublished master's thesis). Middle East Technical University, Ankara.
3. **Bahadır, Z., Certel, Z., & Turan, B.** (2014). The correlation between critical thinking disposition and internal-external locus of control of candidate students who participated in special talent examination in school of physical education and sports ege university. Science, Movement and Health, 25 (2), 216-221.
4. **Başol, G., & Türkoğlu, E.** (2009). Sınıf öğretmeni adaylarının düşünme stilleri ile kontrol odağı durumları arasındaki ilişki. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 6(1), 732-757.
5. **Büyükgöze, H., & Gelbal, S.** (2016). Lisansüstü Eğitime Yönelik Tutumda Proaktif Kişilik Ve Akademik Kontrol Odağının Rolü. Eğitim Yönetimi Araştırmaları. E-kitap, 91-103.
6. **Cenkseven, F., & Akbaş, T.** (2016). Üniversite öğrencilerinde öznel ve psikolojik iyi olmanın yordayıcılarının incelenmesi. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3(27).
7. **Certel, Z., Kozak, M., & Certel, Z.** (2017). The Examination of Relationships between Academic Self-Efficacy, Academic Procrastination, and Locus of Academic Control of Athletes in Different Sports. Sport Journal.
8. **Dil, S., & Bulantekin, Ö.** (2011). Hemşirelik öğrencilerinde akademik başarı düzeyi ile aile işlevselliği ve kontrol odağı arasındaki ilişkinin belirlenmesi. Journal of Psychiatric Nursing, 2(1), 17-24.
9. **Dönmez, Ali (1983)**, "Denetim Odağı (Locus of Control) ve Çevre Büyüklüğü", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Cilt 16, Sayı 1, 37-47.
10. **Durna, U., & Şentürk, F. K.** (2012). Üniversite Öğrencilerinin Denetim Odaklarını Çeşitli Değişkenler Yardımıyla Tespit Etmeye Yönelik Bir Çalışma. Zonguldak Karaelmas University Journal of Social Sciences, 7(15).
11. **İnan, M., Karagözoğlu, C., Dervent, F., & Arslantaş, B.** (2015). Examination of socialization level of university students engaged in sports activities according to their

- locus of control. *Journal of Education and Training Studies*, 3(3), 51-60.
12. **Kara F., Güzel, A., & Uçan, S.** (2016). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Kontrol Odağı Algısı ve İşkili Bazı Faktörlerin Belirlenmesi. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 148-159.
 13. **Karataş, Z., & Uzun, K.** (2016). Üniversite öğrencilerinin genel öz-yetkinliğinin yordayıcısı olarak endişenin sonuçları ve kontrol odağı. *Pegem Atf İndeksi*, 615-626.
 14. **Kazak Çetinkalp, Z.** (2010). The relationship between academic locus of control and achievement goals among physical education teaching program students. *World Applied Sciences Journal*, 10(11), 1387-1391.
 15. **Khan, A. A., Saleem, M., & Shadid, R.** (2012). Buffering role of locus of control on stress among the college/university teachers of Bahawalpur. *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences*, 6(1), 158-167.
 16. **Kızanlıklı, M., & Konaklıoğlu, E.** (2016). Üniversite Öğrencilerinin Kontrol Odağı Ve Kariyer Tercihlerinin Zaman Yönelimleri Üzerindeki Rolü. *İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 172-191.
 17. **Küçükkaragöz, H.** (1998). "İlkokul Öğretmenlerinde Kontrol Odağı ve Öğrencilerin Kontrol Odağının Oluşumuna Etkileri", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı*, İzmir.
 18. **Öztemel, K.** (2014). Kariyer kararsızlığı ile mesleki karar verme öz yetkinlik ve kontrol odağı arasındaki ilişkiler. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 459-477.
 19. **Park, Y.** (1998). Locus of control, attributional style, and academic achievement: Comparative analysis of Korean, Korean- Chinese, and Chinese students. *Asian Journal of Social Psychology*, 1, 191-208.
 20. **Parlak, A.** (2015). Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Akademik Kontrol Odakları, Öz-Yeterlik ve Başarıları Arasındaki İlişki.
 21. **Ponto, M., Ooms, A., & Cowieson, F.** (2014). Learning styles and locus of control in undergraduate medical, nursing physiotherapy students: A comparative study. *Progress in Health Sciences*, 4(1), 172-178.
 22. **Rinn, A. N., & Boazman, J.** (2014). Locus of control, academic self-concept, and academic dishonesty among high ability college students. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 14(4), 88-114. doi: 10.14434/josotl.v14i4.12770
 23. **Rotter J.** (1954). *Social learning and clinical psychology*. New York Prentice-Hall.
 24. **Sanioglu, A., Altın, A., & Uslu, M.** (2013). Comparison of locus of control for students at school of physical education and sports with regard to some variables. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 15(1), 84-87.
 25. **Sardoğan, M. E., Kaygusuz, C. ve Karahan, T. F.** (2006). Bir insan ilişkileri beceri eğitimi programının üniversite öğrencilerinin denetim odağı düzeylerine etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 184-194.
 26. **Sarıçam, H.** (2014). Psychometric Properties of the Academic Locus of Control Scale-Adolescent Form. *Elementary Education Online*, 13(4), 1135-1144.
 27. **Solmuş, T.** (2004). "İş Yaşamı, Denetim Odağı ve Beş Faktörlük Kişilik Modeli", *Türk Psikoloji Bülteni*, Cilt 10, Sayı 34-35, 196-205.
 28. **Spence, S. H.** (1994). Practitioner review: Cognitive therapy with children and adolescents: From theory to practice. *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines* 35, 1191-1228.
 29. **Şahin, E., & Küçüksüleymanoğlu, R.** (2015). Öğretmen adaylarının özyönetimli öğrenmeye hazırbuluşlukları, biliş ötesi farkındalıkları ve denetim odakları arasındaki ilişkiler. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
 30. **Şeker, G., & Yavuzer, Y.** (2017). Ergenlerde Okul Tükenmişliğinin Yordayıcısı Olarak Akademik Kontrol Odağı. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 13(3).
 31. **Tsai, J. J., Wang, C. H., & Lo, H. J.** (2014). Locus of control, moral disengagement in sport, and rule transgression of athletes. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 42(1), 59-68.
 32. **Watson, J. C.** (2016). The effect of athletic identity and locus of control on the stress perceptions of community college student-athletes. *Community college journal of research and practice*, 40(9), 729-738.
 33. **Yağışan, N., Sünbül M. A., & Yücalan, Ö. B.** (2007). "Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Ve Diğer Bölüm Öğrencilerinin Benlik İmgesi Ve Denetim Odaklarının Karşılaştırılması",

- Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 17, 595-607.
34. **Yalçın, B., Tetik, S., & Açıkgöz, A.** (2010). Yüksekökol öğrencilerinin problem çözme becerisi algıları ile kontrol odağı düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2).
35. **Yeşilyaprak, B.** (2004). Denetim odağı. Y. Kuzgun ve D. Deryakulu (Yay. haz.). *Eğitimde Bireysel Farklılıklar içinde* (s. 239-258). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
36. **Yeşilyaprak, B.** (2004). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
37. **Levent, I. E., Kaan, E. O., Burcak, C. O., Aynur, Y., & Gonul, T. D.** (2017). Examination of social skill levels of the badminton players. *Ovidius University Annals, Series Physical Education and Sport/Science, Movement and Health*, 17(2), 108-115.
38. **Demir, G. T., Namlı, S., Hazar, Z., Türkeli, A., & Cicioğlu, H. İ.** (2018). Investigation of Individual and Team Athletes' Decision Making Styles and The Level of Mental Well-Being. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(1), 176-191.
39. **Özkara, A. B., Kalkavan, A., Alemdağ, S., Alemdağ, C., & Çavdar, S.** (2017). The role of physical activity in pre-service teachers' subjective vitality. *Physical education of students*, (3), 134-139.